

LAUSUNTOTIIVISTELMÄ

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta

Sisällys

1	JOHDANTO.....	2
2	LAUSUNNONANTAJAT	3
3	YHTEENVETO LAUSUNNOISTA	3
3.1	Yleisesti lausunnoista	3
3.2	Lausunnot lausunnonantajittain.....	3

Liitteet: Lausuntopyyntö, lausunnot

1 JOHDANTO

Valtioneuvosto totesi 16.3.2020, että maassa vallitsee koronavirustilanteen (covid-19) vuoksi poikkeusolot. Valtioneuvosto teki tällöin linjauksen tietyistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena oli suojata väestöä sekä muun muassa turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta sekä varmistaa yritysten toimintamahdollisuudet vallitsevan koronavirustilanteen aiheuttamista talousvaikeuksista huolimatta.

Eräänä tällaisena toimena ulosottokaaren (705/2007) säännökset, joissa säädetään ulosottomenettelyn keventämistä, rajoittamista ja täytäntöönpanon lykkäämistä koskevista edellytyksistä muutettiin väliaikaisesti lailla ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta (289/2020). Väliaikaisen lain perusteella covid-19-epidemiasta ja poikkeusoloista aiheutuvat taloudelliset vaikeudet voidaan ottaa normaalia säännöstöä paremmin huomioon ulosottomenettelyssä. Väliaikainen laki 289/2020 oli voimassa 1.5.2020 – 31.10.2020. Säännösten voimassaoloa jatkettiin lailla ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta 726/2020. Muutetut säännökset ovat jälkimmäisen lain nojalla voimassa 1.11.2020 – 30.4.2021.

Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisen lain voimassaoloa pidennetään uudella väliaikaisella lailla, joka olisi voimassa 31.12.2021 asti.

Ulosottokaaren väliaikaisten covid-19-säännösten voimassaolon jatkamisella halutaan säätelyä selkeyttämällä varmistaa, että ulosottomiehillä on lainsäädäntöön perustuva mahdollisuus myöntää ulosottomenettelyssä joustoja, jotka huomioivat poikkeuksellisen taloustilanteen, ja näin turvata kansalaisten ja yritysten taloudellinen selviytyminen covid-19-epidemian aiheuttamista vaikeuksista.

Väliaikaista lakia säädettäessä tavoitteena pidettiin sitä, että velalliselle laissa tarkoitetut ulosmittauksen rajoittamiset ja huojentamiset helpottavat poikkeusolojen aiheuttamasta talouden tilapäisestä ahdingosta selviytymistä. Nopea toipuminen poikkeuksellisesta tilanteesta on sekä ulosoton velkojan että velallisen etu.

Valtioneuvosto totesi 1.3.2021 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan jälleen poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Epidemiasta johtuvat vaikutukset kansalaisten ja yritysten taloudelliseen tilanteeseen jatkuvat ja tulevat jatkumaan jonkin aikaa myös epidemiatilanteen aikanaan helpottaessa.

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut avoimesti nähtävissä osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi ja kaikki halukkaat tahot ovat voineet antaa asiassa lausuntonsa. Erikseen lausuntoja on pyydetty Finanssiala ry:ltä, Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y.:ltä, Takuusäätiöltä, oikeusapu- ja edunvalvontapiireiltä, Ulosottolaitokselta ja Verohallinnolta.

Lausuntoaika oli 3.2. – 25.2.2021. Lausunnon antoi yhteensä yhdeksän tahoa. Annetut lausunnot ovat julkisesti nähtävissä lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

2 LAUSUNNONANTAJAT

Lausunto saatiin seuraavilta tahoilta:

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri	Suomen Vuokranantajat ry
Finanssialan Keskusliitto ry	Takuusäätiö sr
Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri	Ulosottolaitos
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri	Verohallinto
Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y.	

3 YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

3.1 Yleisesti lausunnoista

Kaikki lausunnonantajat joko kannattivat tai eivät ainakaan vastustaneet ulosottokaaren väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamista. Yksi lausunnonantajista piti kuitenkin perusteltuna, että voimassaoloa jatkettaisiin esityksestä poiketen enintään 30.9.2021 asti. Sanottu ajankohta vastaisi konkurssilain väliaikaisen muutoksen voimassaolon päättymisajankohtaa.

Kaksi lausunnonantajaa toivat esille sen, että koronavirusepidemian taloudelliset vaikutukset ulottuvat pitkälle ja osittain realisoituvat vasta viiveellä. Sanotut lausunnonantajat pitivät tärkeänä, että tilannetta seurataan ja arvioidaan tarvittaessa uudelleen vielä syksyn 2021 aikana.

Ulosottolaitos totesi väliaikaisten säännösten olleen käytännössä hyvin toimivia ja mahdollistaneen eri asianosaisten oikeuksien huomioon ottamisen asianmukaisella tavalla. Yksittäisissä lausunnoissa tuotiin esiin se, että ulosotto toiminnan sujuvuus tulisi turvata poikkeussäännösten mahdollisesti aiheuttamasta hallinnollisesta lisätyöstä huolimatta ja että säännösten mahdollistamia huojennuksia tulisi myöntää harkiten.

3.2 Lausunnot lausunnonantajittain

Etelä-Suomen oikeusapu ja edunvalvontapiiri on lausunut kannattavansa esitystä. Covid-19-pandemian aiheuttamien vaikutusten vuoksi lukuisten kansalaisten ja yritysten taloudellinen tilanne on nopeasti, yllättäen ja poikkeuksellisesti heikentynyt. Vaikutukset ulottuvat pitkälle ja realisoituvat viiveellä. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää tärkeänä, että tilannetta seurataan ja arvioidaan tarvittaessa uudelleen vielä syksyn 2021 aikana.

Finanssialan Keskusliitto ry lausuu tiedostavansa tarpeen pidentää ulosottokaaren väliaikaisten muutosten voimassaoloa, koska koronavirusepidemian vaikutukset tuntuvat edelleen. Muutoksia ei kuitenkaan tulisi laajentaa nykyisestä. Ulosotto toiminnan sujuvuus tulee turvata poikkeussäännösten mahdollisesti aiheuttamasta hallinnollisesta lisätyöstä huolimatta. Maksuaikaa ei tulisi myöntää ilman huolellista harkintaa silloin, kun velallisella ei käytännössä ole

mahdollisuutta suoriutua velvoitteista ilman vakuuden realisointia. Lausunnonantajan näkemyksen mukaan muutosten voimassaolon pitkittyminen todennäköisesti laskee perintätulosta ainakin pidemmän ajan kuluessa.

Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri on lausunut kannattavansa esitystä.

Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri on lausunut kannattavansa esitystä.

Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y. on lausunnossaan esittänyt, että ulosottokaaren väliaikaisen muutoksen voimassaoloa jatketaan enintään 30.9.2021 asti. Voimassaoloajan tulisi perustua arvioon siitä, kuinka kauan väliaikainen laki on perusteltu koronatilanteen vuoksi. Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y:n esittämä ajankohta vastaisi konkurssilain väliaikaisen muutoksen voimassaoloajankohtaa.

Suomen Vuokranantajat ry on lausunut kannattavansa ulosottokaaren väliaikaisen muutoksen voimassaoloajan pidentämistä esitetyllä tavalla. Lausunnonantaja pitää tärkeänä sitä, että ulosottoviranomaisella on erityisesti häätötilanteissa mahdollisuus toimia joustavasti sekä hakijan että hädettävän näkökulmasta. Toisaalta on huolehdittava pandemiankin aikana siitä, että häätöjä ei lykätä kevyin perustein. Lausunnonantajan käsityksen mukaan vuokranmaksuongelmat eivät ole covid-19-pandemian vuoksi merkittävästi kasvaneet.

Takuusäätiö sr on lausunut kannattavansa esitystä ja tuonut esiin huolensa siitä, että covid-19-epidemian vaikutukset ulottuvat pitkälle ja osa niistä realisoituu viiveellä. Takuusäätiön vapaaehtoiseen velkojen järjestelyyn myöntämää takausta haettiin vuonna 2020, erityisesti loppukesästä alkaen, 35 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Vuoden 2021 tammi- ja helmikuussa hakemuserä kasvu on jatkunut. Myös voimassa oleviin järjestelylainoihin kohdistuvat muutostarpeet ovat kasvussa. Syynä edellä sanottuun ovat covid-19-epidemiasta johtuvat lomautusten pitkittyminen, työttömäksi jääminen ja vaikeudet työllistyä uudelleen. Takuusäätiö kannattaa, että tilanteen kehittymistä seurataan ja arvioidaan tarpeen mukaan uudelleen syksyllä 2021.

Ulosottolaitos katsoo, että esitys on sekä sisällöllisesti että esitetyn voimassaoloajan osalta hyväksyttävä. Väliaikaiset säännökset ovat olleet käytännössä hyvin toimivia ja ne ovat mahdollistaneet eri asianosaisten oikeuksien huomioon ottamisen asianmukaisella tavalla.

Verohallinto on ilmoittanut, ettei sillä ole huomautettavaa ehdotetun lakimuutoksen johdosta.

LIITTEET Lausuntopyyntö
Lausunnot